

ročil kongresu, da mi zadostuje 168.750 dolarjev. Ali veste, kakšen vpliv je imel ta moj ukrep? Predstojniki moje-ot urada so z največjo pazljivostjo izbirali uradništvo. Ker so jih morali vzeti manj po številu, so izbrali najboljše po kvalifikaciji. Vsaki organ od zgoraj navzdol je skušal priletnosti kar največ na pohištvo in materialu, da bi tako ostal v mejah določenih kreditov in da bi mu ne bilo treba zastaviti lastne plače. Treba je moralno in materialno zainteresirati one, ki naj štedijo: materialno na ta način, da jim dobro plačamo, moralno pa s tem, da jim določimo kredit. Vedno si ponavljam geslo nekega španskega kneza, ki bi moral biti napisano nad vrati vseh državnih uradov in ki se glasi: »Malo vredna je pohvala, ki vas spremlja, ko nastopate, dragoceno je pa ploskanje, ki vas nagradi takrat, ko odhajate!« Jaz in moji sotrudniki, ki bomo čez pol leta zapustili svoja sedanja mesta, bomo srečni, če nas pohvalijo zaradi tega, ker smo izvišili svojo dolžnost da domovine!«

Tako je govoril Dawes, ki je za 168.750 dolarjev prištel Zedinjenim državam 1.570.118.883 dolarjev in 80 centov — ne pozabimo na cente, zakaj tudi ti njemu je treba računati!

Tako je v Ameriki. Pri nas je, kajpa, vse drugače. Drugo podnebje, drugi ljudje, druge navade. V Ameriki je dan, pri nas pa ob istem času noč. To je veliktanska razlika. In mi smo vajeni piti, plesati, zabavati se, ker smo mlada država in slovanske krvi. Toda nekaj bi se iz vzgleda dolarskega strica vendarle smeli naučiti!

Politične vesti.

* Kdo dela razkol v samostojni kmetijski stranki? »Napreje« poroča, da je bil vodja opozicije na celjskem kongresu SKS avstrijski feldvebel Mahne iz Trnovca, ki je zaklical v dvorani: »Kdor je proti samostojni korupciji, naj gre z menoj!« Nakar je odšla dvotretjinska večina v gostilno pri Auglu, kjer je bila nova stranka dr. Novčana že pripravljena, da jih sprejme. Tam so bili navzoči tudi trije poslanci zemljoradniške stranke. »Zemljoradniškom in njegovim pristajalcem pa čestitamo na vsem predstojniku Mahnetu, ki je pred enim letom ponujal les za vislice, na katere bi se obesili radniški zastopniki«, sklepa »Napreje« dopisnik.

* Blok Rada. Tudi slovenski listi so objavili vest, da se bodo politične skupine okoli zagrebške »Slob. Tribune«, beograjskega »Vremena«, sarajevskega »Naroda« in splitske »Nove Dobro« združile z zemljoradniško stranko, kateri bi stali na čelu Avramović, Trumbić, Stojanović. Z ozirom na te vesti objav-

lja zagrebška »Slobodna Tribuna« razmotrivanja Milana Marjanovića, ki misli, da je treba ustvariti iz sedanjih opozicijskih skupin, ki stoje na stališču socijalnega jugoslovenstva, blok dela ali delavski blok. Ta blok bi bil najmočnejša obramba proti Radićevim komunističnim in drugim podobnim akcijam.

* Primorci proti Radićevemu bloku. V raznih mestih hrv. Primorja in Istre so se te dni vršila velika ljudska zborovanja, na katerih je ljudstvo sprejelo ostre resolucije proti Radiću in tovarišem, ki se drznejo govoriti v imenu hrvatskega dela jedinstvenega jugoslovanstva. Na teh zborovanjih je prebivalstvo brez razlike strank manifestiralo za jedinstveno državo in dinastijo. Tako mislijo in čutijo hrvatski Primorci, predstraža jugoslovenstva na jadranski obalah, ker se zavedajo nevarnosti, ki je pripravila tujec vsemu narodu. Medtem pa zagrebški poulični mameluki v važnem zavetju barov in krčm udrihajo po Jugoslaviji in slavo krivega preroka Radića.

* Jugoslovensko-avstrijska pogodba. V dunajskih merodajnih krogih vlada pozitivno prepričanje, da bo Avstrija v kratkem sklenila z našo državo slično pogodbo, kakor jo je sklenila s Češko-slovaško. V to svrhu bo ministrski predsednik Pašić potoval na Dunaj. Pogajanja se bodo pričela v januarju. Ne ve se še kje se bodo pogajanja vršila, vendar pa je politično življenje v Avstriji že sedaj pod pritiskom bodočih velikih političnih dogodkov. Opozicija pangermanov je zelo slaba in že danes je sigurno, da bo vlada brez velikih težav izvedla to politično zblizanje.

* Nemčija mora plačati. Te dni je reparacijska komisija izročila nemški delegaciji pogoje glede plačevanja vojne odškodnine, kakor so bili določeni po francosko-angleškem sporazumu. Nemčija mora v letu 1922 plačati v štirih četrtletnih obrokih 125 milijonov zlatih mark. Razen tega je dobila Nemčija nalog, da podvzame korake za sanacijo svojih financ ter da mora ustaviti nadaljnjo tiskanje in izdajanje novih bankovcev.

* Iz Turčije. Francoske čete so zapustile Aintab. Turki so vkorakali v mesto.

Ljudska knjižnica Narodni dom, I. nadst.

posluje ob nedeljah od 1/2 10.—1/2 11. ure
in ob četrtkih od 1/2 19.—1/2 20. ure

Že iz tega splošnega zunanega orisa je razvidno, da je bila palača bolj podobna tdnjavi, utrjenemu kastelu (castellum), nego pravi palači v dobesednem smislu. Južno pročelje, obrnjeno proti morju in zgrajeno tik ob njem, tako da so njegovi valovi butali obenj, pa vendar ni bilo tako pusto, kakor ostala. Golo je bilo to pročelje samo do 9 m višini (sedaj, ko je tu morje zasuto in se nahaja spredaj moderna obala, je do 6 1/2 m višine), a od tu so se počele arkade, okrašene z 52 krušnimi stebri, dočim so na obeh straneh in na sredi bile tri loggie, od katerih sta obe krajini še ohranjeni. Streha nad arkadami je bila terasirana, a pod njo se je nahajala velika galerija (Cryptoparticus), ki je služila Dioklecijanu za šetališče. Obliki rimskega taborišča dajeta palači tudi dve križajoči se poti, od katerih je ena, ki je šla od vzhodnih do zapadnih vrat, delila vso palačo v dva dela. V severnem delu sta bili dve grupi zgradb za cesarjevo osebno stražo, za sinužnad, živino itd., dočim je bil južni del določen za bivališče cesarja samega in njegovega spremstva. V tej južni polovici se je nahajal v sredini, (ako se je prišlo skozi Zlata vrata navzdol) peristil, dolg 31 m, a širok 12 m, okrašen s 16 velikanskimi mramornatimi stebri. Na vzhodni strani peristila se je nahajal Dioklecijanov mavzolej, na zapadni pa tempelj, posvečen Jupitru ali Eskulapu. Južno od peristila se je

* Kakor sem že omenil radi drugih podrobnosti, si tudi v tem arheologi in zgodovinarji niso

Zanimivosti.

Moderniziranje cerkev. — Kakšna naj bo žena. — Lav na podgane. — Lokomotiva v čakalnici.

Angleški duhovniki so z žalostjo opazili, da postajajo cerkve vedno bolj prazne. Verniki so se popolnoma odvrgli od cerkve in pohajajo raje v gledališča in na zabave. Da pa temu odpomorejo in cerkev zopet napojijo s pobožnimi verniki, so sklenili, da cerkev — modernizirajo, tako, da vernikom ne bo ničesar manjkalo. Mesto lesenih klopi so dali napraviti mehke fotelje, kakor v gledališču. Prižnica se odpravi ter se zato postavi oder, da bo pridigar podoben drugim govornikom, in da ga bodo vsi poslušalci lahko videli. Razen tega se uredi v vsaki cerkvi še garderoba, kjer se bodo verniki lahko slačili in oblačili. Seveda tudi ogle dalo ne bo manjkalo. Mesto starodavnih cerkvenih orgel se bodo angažirali celi moderni orkestri. Dobro bi bilo, če bi s tem tudi pri nas poskusili. Morda bi tudi pri nas kaj pomagalo.

Nek francoski almanah je opisal kakšna naj bo žena, če hoče biti popolna. Podobna naj bo cerkveni uri, polzu in odnevu. To se pravi, naj bo točna kakor ura, kakor polz naj živi vedno le v svoji hiši in na vsa vprašanja naj odgovori, kakor odmev. Na drugi strani pa zopet ne sme biti podobna niti cerkveni uri, niti polzu ni odmevu. Ne sme govoriti preglasno, kakor cerkvena ura, ki se jo sliši po vseh bližnjih ulicah; tudi polza ne sme oponašati v tem, da nosi vse, kar ima na sebi in povsod seboj; pa tudi odmevu, ki ima vedno zadnjo besedo, ne sme biti slična.

Kakor navadno po velikih mestih, so se tudi v Berlinu v zadnjem času silno razmnožile podgane. Nobena shramba ni bila več varna pred njimi. Posamezniki so se trudili, da zatrejo nadležno zalego, a zaman. Nevabljeni gosti so se kmalu zopet vrnili. Končno se je začela zanimati za te štirinogate zlikovce samna berlinska policija. Začela se je velikopotezna akcija. Policija je razdelila velike množine strupa zoper podgane ter določila poseben »dan berlinskih podgan«. Tega dne so morali po celem mestu nastavitvi razdeljeni strup. In res uspeh ni izostal. Berlinsko časopisje poroča, da se je samo prvega dne unišilo 8.493 podgan. Vsled tega je policijsko ravnanje sklenilo, da uvede še par dni »berlinskih podgan«.

Skoraj smešna nesreča se je pripetila te dni v Budimpešti. Na tamošnji vzhodni kolodvor je precej nagio pri-

šlo skozi Prothyron v cesarjeve dvore, najprej v vestibul, katerega nazivajo danes »Rotonda«, potem pa v Tablinum, ali cesarsko dvorano. Na desni strani vestibula so bile sobe za goste, biblioteka, cesarjeve spalnice in kopeji, na levi pa kuhinja, ostali prostori, sobane za ženske (gynaecium) ter za cesarjevo ženo Prisko in hčer Valerijo, ki pa nista nikdar prišli v to palačo.

Taka je bila palača cesarja Dioklecijana v Aspalathosu takrat, ko je bila zgrajena. Po njegovi smrti l. 313. je prešla v rimsko državno ali cesarsko lastništvo. V severnem delu, kjer je bila poprej cesarjeva straža in služabništvo so osnovali tvornico za vojaške oblike, južni del pa je ostal še par stoletij pribežališče raznih nesrečnih in prognanih cesarskih in dvorjanskih osebnosti. Posebno v petem stoletju je iskalo v tej palači zatočišča vse polno zgodovinskih osebnosti. Sem je bila pregnana leta 424. Galla Placidija, hči cesarja Teodozija; l. 461. se je proglasil v tej palači patricij Marcellinus za kralja Dalmacije; l. 474. je iskal v njej zavetja cesar Glicerij, katerega je vrgel s prestola Julij Nepos, ter je tu postal solinski škof; a l. 480. torej komaj 6 let za tem je pribežal v to palačo tudi Julij Nepos sam ter se proglasil po zgledu Marcellinusa za kralja Dalmacije, bil pa kmalu na to umorjen po

edini ali je bil to tempelj Jupitra ali Eskulapa? Jaz se držim domneva izvajani dona Balda, deloma Hebrardove rekonstrukcije, deloma pa ustmenih podatkov prof. Barača.

vozila prazna lokomotiva. Iz neznane vzroka, pa je nenadoma skočila iz tira ter zavozila naravnost v — čakalnico. Ubila je pri tej nenavadni vožnji malo dete in ranila dve osebi. Lahko pa si je predstavljati začuden obraz dre-majočih potnikov, ko so zagledali nenkrat lokomotivo sredi čakalnice.

Dnevna kronika.

— Intervencija radi prepovedi »Piccola«. Vsled prepovedi uvoza in razpečevanja italijanskega »Piccola« v Jugoslaviji, se je obrnil italijanski zunanji minister markiz della Torretta na italijanskega poslanika v Beogradu, da intervenira pri naši vladi, ki naj prepoved ukine.

— O prastari slovenski demokraciji na Gosposvetskem polju, o simboličnem in pristnoslovenskem obredu vstoličenja, je objavil naš praški poslanik g. dr. Bogumil Vošnjak v »Prager Presse« z dne 28. decembra lep in topel članek, ki naj informira češko in nemško javnost o tem važnem dokumentu slovanske zgodovine. Dr. Vošnjak je v emigraciji razpravljal o tem pojavu za angleško in francosko javnost. Bilo bi dobro, če bi tudi mi v teh negotovih dneh razmišljali pogostejše o veliki simboliki gosposvetkega vstoličenja.

— Statistika prometnih sredstev v Beogradu. Beograjska statistika za preteklo leto izkazuje sledeča prometna sredstva: 699 avtomobilov, 260 izvoščkov, 1227 tovornih vozov, 1113 različnih vozov, 34 motornih koles in 284 navadnih koles.

— Važno opozorilo za vse vojne invalide, vdove in sirote radi dodatkov k pokojninam. Po čl. 21. zakona o invalidih z dne 15. dec. 1921 se ustavi s l. jan. 1922 izplačevanje dodatkov k pokojninam: 1. Za invalide, ki jim je bilo povodom zadnjega pregleda priznana manj, kakor 50 odst. invalidnosti in si-
— Ker bo treba na temelju tega zakona na novo pregledati in popraviti vsa nakazila invalidom, vdovam in sirotam, ki so že bila pripravljena za iz-

placila, ker bo treba na temelju tega zakona na novo pregledati in popraviti vsa nakazila invalidom, vdovam in sirotam, ki so že bila pripravljena za iz-

dveh dvorjanji Viatorju in Avidiju, kar je bilo vsekakor delo njegovega so-vražnika, prejšnjega cesarja in teda njega solinskega škofa Glicerija. Kmalu za tem so pridrevli nad Salonaec divji Avari ter ob tej priliki razdeljali tudi Dioklecijanovo palačo, ki je ostala brez krova in brez prebivalcev. Naval Avarov, med katerimi pa so se nahajali tedaj tudi že Slovani, se je v letih 615—629 ponovil še s hujšo silo kakor je bil prvi. Tokrat so Avari in njihovi zavezniki Slovani napadli v prvi vrsti Salono ter jo razdeljali do-cela. Salončani so se v strahu pred napadci zatekali na otoke Brač, Šolta, Hvar in Vis; toda ko je po avarskem viharju nastal mir in so za cesarja Herakleja poplavili Dalmacijo in seveda tudi Solin, solinski polje in kaštelan-sko revijero Slovani ter pričeli v miru obdelovati zapuščena polja, se je dvignil solinski patricij Severus ter spregovoril Solinčanom: »Evo nam dovrše-nih stanovanj! Preselimo se v Diokle-cijanovo palačo. Z miroljubnimi Slo-veni se bomo že pogodili in sporazume-li.« Solinčani so sledili tem besedam svojega voditelja in v zapuščeni in o-pustošeni Dioklecijanovi palači v As-palathosu je nastalo novo življenje. Njeni novi prebivalci so postavili novo strehe ter preuredili vso poprej enotno palačo v — mesto nešteti ločenih hiš, iz katerega se je razvil polagoma sedanjí naš Split. Danes se nahaja v Dio-klecijanovi palači 465 katastrskih par-cel z 265 hišami in s kar 4000 prebi-valci

Radivoj Rehar:

Dioklecijanova palača v Splitu.

(Dalje)

Dioklecijan je zgradil svojo palačo v Aspalathosu, tik ob morski obali, ki se dviga do zadnjega zidu do 7 metrov nadmorske višine, v obliki četvero-oglatega rimskega kastruma, skoro pravokotno. Na južnem delu je dolga 157 m, na severnem 151 m, na vzhodni in zapadni strani pa 191 m. Njeno južno pročelje je visoko 24 m, severno pa 17 m, tako da je relativno povsod enako visoka. Po površini obsega 29.409 m² in to brez zunanjih stoipov katerih je bilo prvotno 16, se jih je pa tekom stoletij mnogo porušilo, posebno tudi desni vogalni stoip južnega pročelja, ki se je porušil v 16. stoletju. Palača je obkrožena od perimetralnih zidov, sredi katerih se nahajajo na vsaki strani po ena vrata, ki so v 16. stoletju dobila imena katera nosijo še danes, in sicer: severna, glavna vrata. Na katerih je vodila široka cesta v Salono Zlata vrata (Porta aurea), vrata na vzhodu Srebrna vrata (Porta argentea), vrata na jugu Medena vrata (Porta aenea), vrata na zapadu pa Železna vrata (Porta ferrea). Vsaka od teh vrat, razen Medenih, so imela odznotraj četverokoten vestibul, odzunaj pa po dva osmokrta stolpa, od katerih so bili vsi porušeni v letih 1629.—1632., dočim so oni na zapadnem pročelju deloma še ohranjeni, toda vzdani v hiše, ki so nastale okoli njih.

plačilo dne 1. jan. 1922, ne bodo mogli poštni uradi dostaviti zneskov, kakor običajno v prvih dneh januarja. Vse prizadete stranke naj upoštevajo, da je s to izpremembo združeno ogromno delo, ki bo izplačevanje zavleklo za nekaj časa. Vsakdo naj o tem obvesti svoje znanke invalide in vdove in jim priporoča, naj opuste vsako osebno in pismeno pritožbo v Ljubljani. Uradi bodo skrbeli za to, da se bodo pokojninski prejemniki v smislu zgoraj označenega zakona kar najhitreje nakazali.

— Prvi napad na učitelja Iv. Gabrščka v Makolah. Pod tem naslovom smo objavili dne 15. sept. m. l. vest, da je bil napaden učitelj Iv. Gabršček v vasi Pečke, kjer je dobil dva ureza z bodalom povzročena po Antonu Mlakarju iz Pečke in udarec z železno palico čez levo uho, povzročen od Jožefa Trantura. Trantura je prebil s tem učitelju lobnjček. 3. dec. m. l. je bila tozadevna obravnava pri okrožnem sodišču v Mariboru, ker je bila poškodba težkega značaja. Izid je sledeč: Ant. Mlakar iz Pečke in Jos. Trantura sta bila obsojena vsak na 10 mesecev težke ječe, vsakih 14 dni post in trdo ležišče in vsak mesec en dan temnice. Mlakar ki je dejanje tajil, je bil že mnogokrat kaznovan radi napadov in pretefov z bodalom — to ga je obtežilo. Trantura pa je dejanje priznal, zato je bil obsojen na najmanjšo kazen. Pri drugem napadu 4. oktobra m. l. je učitelj smrtno zadel napadalec Skrbineka v trebuh; krogla mu je obtičala v trebuh; drugi dan je napadalec podlegel operaciji; pokopan je v Ptuj. Državno pravdnistvo je ustavilo kazensko postopanje proti učitelju s sklepom z dne 3. nov. 1921. po § 90. kaz. p. ker glasom izjave in prič nimra najmanjšega povoda za nadaljno zasledovanje učitelja Iv. Gabrščka. Učitelj se je le branil in ni prekoračil silobrana, ker je napadalec 6 krat opozoril z repetirko v rokah — da bo sicer streljal. Napadalec pa je jel z bodalom še bolj divje mahat proti učitelju, kateri se mu je umaknil 15 korakov do zidu (več se ni mogel). Ko je zamahnil napadalec na en korak z bodalom proti učitelju, je ta sprožil. — Tudi pri drugem napadu je podlegel podivjan človek, kateri je imel mnogo pobojev na vesti. Učitelj je bil oproščen; ker je imel orožni list se mu je orožje vrnilo. Vprašanje nastane, kdaj se bodo fantje v Makolah pomirili; največ pobojev in pretefov ima na vesti makolska okolica. Sicer pa so Makole pri okrož. sodniji zelo na slabem glasu. Fantje so kakor ovčice, ko so trezni, kadar ga imajo malo pod kapo, tedaj jim raste korajža in kričijo: auf biks, maš koraž, kri v luft. Priporočamo vojaški komandi, da jih prideji za mesarje, ker znajo z bodali zelo dobro operirati. Politični oblasti pa priporočamo, naj zmanjša v Makolah število gestiln.

— Velikanski požar v Doberlinu v Bosni. Na božični dan, krog 3. ure zjutraj je izbruhnil v sušilnici doberlinjske tovarne za lesne izdelke velikanski požar, ki je ogrožal vse mesto. Velikansko ognjeno morje je bruhalo ogorke na vse mesto in celo pokrajino je pokrival gost dim. Okoli 7. ure zjutraj se je posrečilo z velikim naporom ogenj omejiti. Zgorela je sušilnica z vsem materialom in stroji ter 45 vagonov lesa. Škoda znaša čez štiri milijone din. Požar je nastal vsled nepazljivosti nočnega čuvaja.

— Ubit razbojnik. Te dni je bil ubit v vlak Slatina—Osijek znani slavovski razbojnik Jeco Udmanić. Na kolodvoru v Miklešu ga je spoznal nek gozdar, ki je o tem obvestil sprevednika, a ta orožnika. Ko je razbojnik zagledal orožnika, je zagrabil revolver ter oddal proti orožniku tri strelke; k sreči ni zadel nikogar. Tudi orožnik je potegnil revolver ter ustrelil razbojnika v glavo, tako, da je ostal na mestu mrtve. Mrtvo truplo so prepeljali v Osijek. Na razbojnikovo glavo je bila razpisana nagrada. Pri njem so našli razno vlomilno orodje.

— Cita ne potuje v Švico. »Vessische Zeitung« poroča, da Cita ne bo potovala v Švico, ker je že izdano potno dovoljenje razveljavljeno. Obenem poroča list, da hosta razkralj Karl in Cita prepeljana z Madeire na otok Vight. ju-

žno od Anglije, kjer je v ta namen rezervirana velika vila.

— Električno razsvetljavo dobi v kratkem Limbuš. Tozadevna akcija je že v polnem teku.

— Stenografija obligatni predmet na vojni akademiji. Z odlokom vojnega ministristva se upelje stenografija na vojni akademiji v Beogradu kot obligatni predmet. Profesor stenografije za ta zavod še ni imenovan, pač pa je mesto že razpisano.

— Nje kaj veselo novo leto niso doživeli Dunajčani. Pivo se je s 1. jan. zopet podražilo; sedaj stane vrček 140 kron. Tudi vino ni ceneje. Četrtnika starega stane 180 K, a za novo moraš plačati kar 220 do 250 K za četrtniko.

— Ekscesar Viljem se ženi. Svoječasno poročali nemški listi o bodoči ženitvi ekscesarja Viljema. Vest je bila dokaj neverjetna. Te dni pa poročajo, da je neka oseba iz Viljemove okolice izjavila, da se vrši dne 18. jan. t. l. že poroka bivšega cesarja s polkovnikovo vdovo BoHELL, s katero je imel cesar že prej razmerje.

— Proračun dunajske mestne občine. Proračun mestne občine dunajske za leto 1922 izkazuje 31 in pol milijarde kron izdatkov, za katere pa je samo 24 milijard kron kritja. Primankljaj znaša torej 7 in pol milijarde kron, ki se naj krije z novimi davki.

— Smrtna obsodba v Rusiji. Gribčenko, član izredne preiskovalne komisije v Smolensku je bil obsojen v smrt, ker je zlorabljal svoj službeni položaj v reševanju zasebnih zadev in dal aretirati mnogo meščanov.

— Preveč uradnikov na Češkoslovaškem. Kakor poroča »Pravo Lido«, je min. svet sklenil, da se z ozirom na ogromno število državnih uradnikov do 31. decembra 1924 ne sprejme nihče v državno službo.

— Ustavljena preiskava proti Duinu. Listi poročajo, da se je ustavila preiskava proti Holandcu Danielu Duinu, ki je egoljufal neke dunajske banke za ogromne svote denarja. Preiskava se je ustavila na podlagi dejstva, ker je oče Danijela Duina založil zanj pri dunajskih bankah vsoto 300 milijonov n. a. kron.

Ali ste že kupili dramo
Oskarja Wildeja „Lady
Windermere“?
Stane samo 20 K ter se dobi
v upravi „Tabora“.

Mariborske vesti.

Maribor, 2. januarja 1922

m Proslava budnjega dne. Oficijski kor in vojaštvo mariborske garnizije pravoslavne vere, bode proslavilo budnji dan dne 6. t. m. s povorko na konjih in vozovih z razdelitvijo budnjaka po vseh vojašnicah. Povorka odide ob 15. uri iz vojne realke skozi mesto Frankopanovo, Stritarjevo, Tržaško, Gosposko in Aleksandrovo ulico v vojašnico Kralja Aleksandra in odthod nazaj v vojno realko. Pozivamo vse pravoslavne k vdeležbi in vabimo tudi someščane katoliške vere, da izvolijo prisestvovati našemu staremu običaju in se vdeležiti povorke na konjih, vozovih ali avtomobilih. Informacije daje g. konj. pukovnik Vlast. Jakovljevič. Civilno prebivalstvo naj se zbere ob 14. uri pred vojašnico kralja Aleksandra, ali pa ob 15. uri pred vojno realko. Po obhodu se vrši v vojašnici 45 puka zamuska.

m Obolenja in mestni vodovod. V zadnjem času se ponavljajo po mestu obolenja na prebivalcih združena z gripo, kašelj in drisko. Ker so ta obolenja precej številna, se jim je skušal doznati vzrok in vir. Vse kaže na to, da je iskatí vir teh obolenj v vodi mestnega vodovoda, o katerem se po mestu govori, da napolnjujejo njegove rezervoarje z vodo iz Drave. Da dravska voda ni pitna, vsaj zdrava pitna voda ne, o tem menda ni dvoma. Vprašamo torej mestni magistrat oziroma mestni fizikat, kaj je resnice na teh govoricah in ga pozivljamo, da da nemudoma natančno preiskati vodo v mestnem vodovodu.

m Imenovanje. Za učiteljico srbohrvaščine na šolah v Krčevini in v Studencih je imenovana gospa Marija Opašić-Vrišek, bivša učiteljica v Pazi-
nu.

m Ljudska univerza. Kakor smo že poročali, se vrši v sredo, dne 18. januarja občni zbor Ljudske univerze. Ustanovitev tega društva so pozdravili vsi tuk. krogi, ki znajo ceniti velikanški pomen izobraževalnega dela. Bolj, kot kedaj poprej nam je v današnjih časih potrebna živa prepričevalna beseda o velikih problemih našega časa. Dovolj smo krmarili v plitvih vodah vsakdanje politike, zdaj dvigajmo svoje misli v višine človeškega duha, zamislimo se v znanstvena in kulturna vprašanja! Ljudska univerza si je nadelala nalogo, da nam prireja večere, bomo lahko pozabili na skrbi in boje vsakdanjega življenja in se navduševali za veliki in svetli svet človeških misli. Dosedanji pripravljalni odbor je že pridobil več dobrih predavateljev, druge pa bo poiskal novi odbor, ki ga voji občni zbor. Če bo odborovo delovanje podpirala vsa mariborska javnost, tedaj bomo dobili v Ljudski univerzi stalno ognjišče kulturnega dela v našem mestu in okolici. Upamo, da bo slovenski Maribor razumel pomen teh izobraževalnih načrtov, ki po svoji vrednosti nadkriljujejo navadno politično in narodno delo. Vsak zaveden in kulturno misleč Mariborčan naj pristopi kot član. Natančneje bomo poročali pred občnim zborom.

m Silvestrov večer pevskega društva »Drava« je privabil v Narodni dom toliko ljudi, kakor jih menda še ni bilo. Ker je bila gneča prevelika, tudi zabava ni bila prvovrstna. Oderske nastope so videli samo oni v prvih vrstah. Precej krivde nosijo na tem tudi prireditelji, ki so prodali dvakrat toliko vstopnic kot na gre ljudi v veseljene prostore. Vemo, da je šlo v prvi vrsti za čimvečji donos podpore vrednemu in potrebnemu društvu, toda kljub temu bi se to ne smelo zgoditi, ker se bo to lahko maščevalo kdaj pozneje.

m Klub jugoslovenskih rezervnih častnikov v Mariboru se sestane danes v torek 3. t. m. ob 18. uri v Narodnem domu k odborovi seji. Odborniki so naprošeni, da se polnoštevilno udeležijo seje.

m Velika kavarna. Ob 17. uri popoldne čaja s koncertom v »Klub-baru«.

m Vabila za akademski ples dne 7. jan. so se pravkar razposlala. Če bi se komu vabilo pomotoma ne bilo poslalo, se vljudo naproša, da si ga blagovoli preskrbi pri tvrdki Baloh & Rosina na Grajskem trgu.

m Mestno kopališče bo ta teden odprto: v sredo, četrtek in soboto. Ker bo kopališče radi praznika v petek zaprto, je v četrtek parna kopel odprta ves dan za ženske, v sredo in soboto pa za moške. Vse omenjene dni je kadna kopel na razpolago vsem strankam.

m Najdeno. Pri sinočnji predstavi »Poljske krvi« v Narodnem gledališču se je našlo damsko usnjato torbico z manjšo svoto denarja. Dama, ki jo je izgubila, jo dobi nazaj v gledališki pisarni.

m Onim, ki bodo gradili. Letos se prične v Mariboru baje živahno zidanje novih hiš in palač. Gradile bodo posebno banke. Predno začnejo z delom, bi jih opozorili na to, da potrebuje slovenski Maribor veliko koncertno in prireditveno dvorano, kakor je Götzova. Morda bi kaka banka ali kdo drugi v svoji palači zgradila lahko tudi tako dvorano, ter nas tudi v tem oziru osamosvojila!

m Nadpregled invalidov. Glasom dopisa komande mariborskega vojnega okroga z dne 28. dec. 1921. št. 27194 je še mnogo invalidov, kateri v času od 1. sept. pa do 12. dec. 1921. še niso bili pregledani, vsled tega je nakazal minister vojne in mornarice z F. Dj. broj 63236 od 7. dec. 1921, da se ima do nadaljnjega naredjenja naknadni pregled invalidov vršiti vsakega 10., 20. in 30. v mesecu. Vsi v mestu Mariboru stanujoči invalidi, kateri do danes še niso bili pri nadpregledni komisiji klasificirani, se imajo do preklica v svrhu zaslisanja zglašiti pri mestnem magistratu, vojaški urad, Slomškov trg št. 5. I. v času od 8.—14. ure.

mTečaj za kemijo. Opozarjamo, da prijave za kemični tečaj, ki ga priredi Ljudska univerza, sprejema g. prof. Favaj, Koroščeva ul. št. 34.

m Afera Mlaker. Kakor smo izvedeli, so oblasti vendarle spoznale svojo zmoto ter opustile obleganje Mlakerjevega stanovanja. G. Mlaker bo najbrže ohranil stanovanje.

m Denar izgubil. Od Sodne ulice do Stolnega trga je v soboto neki šolski sluga izgubil okrog 8000 K denarja. — Ker denar ni njegova last, se prosi, da ga pošten najditelj vrne. Denar naj se izroči pri upravi našega lista!

m Bestialnost. Na Pobrežju stanujoči P. je osumil svojo mladoletno hčerko, da mu je vkradla denar ter jo, ker je tajila prijel za roko ter ji jo držal nad ognjem, da je dobila močne opekline. Hčerka pa je še vedno tajila, ker je bila res nedolžna in je očetu vkradla denar — žena, njena mati. Lepi starši pridejo pred sodišče.

Ptujske vesti.

. Silvestrov večer tukajšnje Narodne čitalnice je vspel prav dobro. Na sporedu je bilo petje, godba, igra »Malomestne tradicije« ter ples. Društveni dom je bil poln.

. Denggova afera končana. Prošli petek je končala pred mariborskim kazenskim senatom dolgotrajna afera tukajšnjega stavbenika Viljema Dengga. Dengg je bil obtožen hudodeistva krivega pričevanja ter obsojen prvič na 15 let, pozneje pa mu je bila kazen znižana na 2 leti. Sedaj pa je bil Dengg končno obsojen samo na 3 mesece težke ječe.

Sokolstvo.

. o Sokolsko društvo v Mariboru javlja ponovno svojim članom, da se vrši redni občni zbor društva v torek, dne 3. januarja 1922 ob pol 20. uri zvečer v mali dvorani Narodnega doma. Ker čaka odbor v poslovnem letu mnogo važnega in težkega dela, je dolžnost vsakega člana, da se tega občnega zbora udeleži. — Odbor.

. o Jezdni odsek Sokola v Mariboru sodeluje na povabilo pri povorki o pri-
liki badnjaka v petek, 6. t. m. in se k temu vabijo člani na polnoštevilno udeležbo. Zbirališče točno ob 13.30 v Narodnem domu. Vaja za novince je v sredo ob 14. uri. Zdravo! Načelstvo.

. o Sokol v Studencih priredi v četrtek, dne 5. t. m. zvečer v Sokolskem domu zabavni večer. Na sporedu je nastop članov, članic in obrtnega naraščaja, kakor tudi petje, srečolov in prosta zabava. Kakor so pokazale zadnje njegove prireditve, se krog prijateljev Sokola v Studencih veča in je pričakovati tudi ta večer obilne udeležbe.

Kultura in umetnost

x † Vladimir G. Korolenko. V Poltavi je umrl 28. dec. znani ruski pisatelj V. G. Korolenko, eden izmed poslednjih zastopnikov starejše literarne generacije, ki se je naslanjala na najboljše tradicije klasikov ruske realistične po-
vesti. Bil je tovariš davno umrlih realistov Garšina in Čehova. Zadel ga je usoda Andrejeva in Bloka. Umrl je sestradan, ubit moralno in duševno. Boljševiška vlada mu je sicer hotela »milostno« pomagati, a stari (68letni) pisatelj bi se moral vpreči v njen politični jarem ter zaradi kruha in zdravja potepati vse svoje nazore. Tega ni mogel storiti. Rajši je umrl osamljen in nesrečen. Korolenko je veljal kot vedri optimist, ki je svojo vero v ruski narod posvedočil z izgnanstvom v Sibirijo. Tu so vznikle nekatere najlepše povesti. Ni delal mnogo, njegove povesti niso razpletene na dolgo in široko, a vsako vrsto preveva njegov zdravi in vedri duh, njegova neprisiljena ljubezen do ruske stepe in maloruskega ljudstva. Preganjan v času carističnega režima, je moral sprejeti nase odij boljševiške vlade. Pisatelj in mislec, ki s svojim jasnim duhom vidi dalje kot poulični satrapi, je moral prenesti vse klopote političnih samosilnikov te ali one barve. Z odkritosrčnim navdušenjem pa je pozdravil vlado ruske sredine, ruskega napredka ter svo-

sal na predlog Kerjenskoga poljudni spis »Konec carske vlade«. V šestih mesecih so razgrabili en in pol milijona te tople pisane knjige o vstajenju ruske narodne države.

x »Njiva«, št. 17/18 je izšla in pri-
maša zopet zelo raznovrstno in zanimivo
vsebino: K.: Temelji »opoziciji«. — A.
Druškovič: Okrog Male antante. — F.
Omladič: Češka narodna cerkev. — Ivan
Lah: F. M. Dostojevskij. (Nekaj nje-
govih misli, zbranih o priliki stoletnice
njegovega rojstva). — Omega: Misli
psihologov. — France Veber: Anton
Mahnič (I. Znanstvena nedostanost
Mahničeve metode. II. Popolna pogreš-
nost Mahničeve metafizike. III. Usoda.
posledica te metafizike na poedinih
poljih filozofije). M. Ambrožič: Narodna
telesna vzgoja. V bogatem listku so za-
stopani: A. Gradnik s sonetom »Veterani«.
— e — je napisal kratko posmrtno ru-
skemu pesniku Aleksandru Bloku in
priobčil prevod njegove »Rusije« ter
odlomkov iz »Jesenskega razpoloženja«
ter velikega pomena ruske revolucije in
mesijanizma, »Dvanajst«. — F. J-o pri-
občuje nekaj momentnih fotografij »iz
potovanja po Italiji«. A. Debeljak je pa
iz Pariza poslal feljton o Leonu d'Or-
ferju. V »Pregledu« najdeš obravnavane
svetovne dogodke, krizo reparacij, za-
dave zunanje in notranje politike,
parlamenta, ustave, potem ločitev
cerkve od države, oceno Ušeničnikovega
»Uvoda v filozofijo« ter obširen in zelo
zanimiv referat o inostranih in domačih
revijah. Na plačnicah se nadaljuje dnev-
nik. — »Njiva« je edina napredna slo-
venska revija te vrste. Vedno rastoči
krog njenih naročnikov dokazuje, kako
potrebna je bila. V januarja izide sklepni
zvezek prvega letnika. V drugem let-
niku bo imela »Njiva« 26 števk in bo
izhajala redno vsakih 14 dni. Toplo pri-
poročamo!

Jubilej hrvatskega Gospodarskega
društva. Iz Zagreba se nam poroča:
Danes popoldne je bila svečana prosla-
va 80letnice obstoja Gospodarskega
društva, katere se je udeležil razen čla-
nov društva tudi pokrajinski name-

stnik dr. Demetrovič, komandant armi-
je Gjukich, vrhovni načelnik mesta Pe-
rić, nadškof dr. Bauer, veliki župan dr.
Gavranovič, odposlanec poljedelskega
ministrstva Dujič, poverjenik za na-
rodno gospodarstvo Germanovič in
drugi zastopniki vlade, kulturnih dru-
štev in organizacij. Udeleženci prosla-
ve so odposlali pozdravno brzojavko
kralju. Od ministrskega predsednika je
dospela pozdravna brzojavka »Gospo-
darskemu društvu«.

Mednarodni mojsterski turnir v
Beogradu. Znani beograjski šahist od-
vetnik dr. Ovadia pripravlja sporazumno
z »Jugoslov. šah. savezom« mednarodni
mojsterski turnir, ki se vrši l. 1922 v
Beogradu in sicer tako, da ne bo ko-
lidal z saveznim glavnim turnirom v
Novem Sadu.

Gospodarstvo.

g Pavlovi ljubljanski semnji za ku-
žuhovino, ki so se vsako leto obdrževali
v prostorih ljubljanskih javnih skla-
dišč, so nekdanj zelo sloveli. Udeležo-
vali so se jih ne samo domači kužuhov-
vinarji, ampak so pošiljali nanj svoje
zastopnike tudi največje nemške, ita-
lijske in francoske tvrdke s kužuhov-
vino. Na žalost so semnji med vojno
zaspali. Ker slovi naša Slovenija,
odnosno vsa naša Jugoslavija po svo-
ji kužuhovini in je Ljubljana kot u-
stvarjena za trgovsko posrednico med
severozapadnim in jugovzhodnim tr-
govskim svetom, oživi »Balkan« delni-
ška družba za mednarodne Transporte
te semnje zopet v svojih javnih skladi-
ščih v Ljubljani, Dunajska cesta št. 33.
Prvi tak semnj se bo vršil 23. ja-
nuarja 1922, t. j. tretji ponedeljek po sv.
Treh kraljih. Nanj opozarjamo vse po-
sestnike kužuhovine in trgovce. Pro-
dajalcem, ki bi imeli malo kože, da bi
se jim ne izplačalo priti samim v Lju-
bljano, prevzame prodajo »Balkan« po

lastnih komisijonarijih-strokovnjakih. že sedaj uvideti, da bo sedanji prostor
za prihodnji semnj, kateri se bo mo-
ral postaviti na veliko širšo podlago, do-
sti premajhen. Storili so se že koraki,
da se bo moglo sejmišče primerno po-
večati. Ljubljana je videla dalekose-
žni pomen te svoje prireditve, na ka-
tero je lahko ponosna in bo podpirala
prireditelje v njih stremeljenju, vzdr-
žati semnj tudi v letu 1922 na višku.
Danes že apeliramo na industrije, o-
brtnike in veletrgovce vse kraljevine,
da se udeležijo semnja v kar največjem
številu kot razstavljalci. Samo z rezu-
tati svojega dela moremo imponirati
svetu in najlepša prilika v to je »Lju-
bljanski veliki semnj«. Ta prilika pa
je za pridobitne kroge, ki se udeležijo
semnja kot razstavljalci še posebej
pomena, ker si ne prihranijo samo vi-
sokih stroškov za potnike, dopisovanje
in iskanje odjemalcev, ampak morejo
v nekaj sejmskih dneh pridobiti z
lahkoto naročila, ki jih zaposlujejo me-
sece in mesece. Konec meseca janu-
arja bo pričel sejmski urad, ki poslu-
je permanentno na sejmišču ob Gospo-
svetski cesti, razpošiljati interesentom
vabila, sejmske rede in prijavnice ter
daje že sedaj vse potrebne informacije
o letošnji prireditvi.

g Ljubljanski veliki semnj v letu
1922. II. vzorčni veliki semnj se pri-
redi v Ljubljani v letu 1922. v dnevih
od 2. pa do 11. septembra. Velikanski
uspehi razstavljalcev preteklega sem-
nja, njih izražene želje ob zatvoritvi,
kakor tudi dosedanje živo zanimanje
tu in inozemstva jamči, da bo tudi
letošnja prireditev zadovoljila
udeležence. Z gotovostjo pa se more

Glavni urednik: Radivoj Rehar.
Odgovorni urednik: Rudolf Ozim.

KNJIGOVEZNICA MARIBORSKE TISKARNE D. D.

KI JE NAJMODERNEJŠE UREJENA, SE
PRIPOROČA CENJENEMU OBČINSTVU,
OBLASTVOM IN URADOM. PREVZEMA
VSA V KNJIGOVEŠKO STROKO SPADA-
JOČA DELA.
IZVRŠBA SOLIDNA! CENE ZMERNE!

VOZNI RED

Južne železnice v kraljevini Srbiji, Hrvatski in Sloveniji.
Veljaven od 26. oktobra 1921.

Maribor gl. kol. — Ljubljana gl. kol. — Trst.

Os. 43	Os. 45	Meš. 801	Brzvl. 8	Brzvl. 7	47	Os. 49a		Os. 42	Meš. 802	Brzvl. 8	Brzvl. 4	Os. 44	Os. 48	Os. 50a
5-30	10-15	12-49	13-58	14-14	16-50	23-30	Maribor gl. kol. X	9-59	14-05	14-27	14-45	16-56	22-17	4-08
6-02	10-47	13-43		17-23	0-01		Pragersko X	9-25	13-02			16-22	21-43	3-32
7-30	12-12	16-17	15-12	15-28	18-51	1-21	Celje 2	7-58	10-45	13-09	19-27	14-55	20-17	2-11
8-13	12-55	17-16		19-34	1-59		Zidanimost X	7-09	9-40			14-03	19-27	1-32
10-41	14-55	20-30	17-01		21-40	3-47	Ljubljana gl. kol. X	5-18	6-40		11-35	12-06	17-35	23-52
11-13	23-40		21-55	18-01		12-23	Trst X				6-35	5-00		15-20
							Zagreb juž. kol. X			10-30			16-18	

Maribor gl. kol. — Graz — Wien.

Brzvl. 10	Os. 70a	Os. 72	Os. 34	Brzvl. 4	Os. 44	Os. 74	Os. 35		Brzvl. 9	Os. 71	Os. 33	Brzvl. 3	Os. 33	Os. 75	Os. 31	Os. 77
4-21	6-30	13-41	5-16	15-16	19-00	19-15	8-00	Maribor gl. kol. X	1-35	7-35	8-40	13-35	22-21	14-06	19-32	20-52
4-48	6-53	13-05		5-40	15-43	19-31	8-31	St. II	7-13			13-11	21-50		19-00	20-29
5-45				8-06	16-40	22-19	11-17	Spisfeld-Str. X	1-11		8-06	12-21	19-42		15-32	
10-55				14-46	21-45	6-45	19-40	Graz gl. kol. X	0-21		5-37	7-25	13-20		8-05	
								Wien juž. kol. X	19-20		21-45					

Maribor gl. kol. — Prevalje — Celovec.

Os. 411	Os. 413	Os. 415					Os. 412	Os. 414	Os. 416							
5-00	15-00	19-48					Maribor gl. kol. X	7-37	12-25	20-45						
5-10	15-08	19-56					Maribor kor. kol.	7-32	12-20	20-40						
6-53	16-44	21-33					Dravograd-Meža X	6-01	10-50	19-10						
7-38	17-23	22-16					Prevalje	5-31	10-04	18-05						
9-44	19-40						Klagenfurt gl. kol. X		7-50	15-44						

Maribor gl. kol. — Ptuj — Čakovec — Kotoriba.

Os. 221	Os. 223	Os. 225					Os. 222	Os. 224	Os. 226							
9-00	16-00	20-50					Maribor gl. kol. X	7-19	11-06	17-39						
9-36	16-36	21-26					Pragersko X	6-40	10-27	17-00						
10-27	17-24	22-24					Ptuj	5-26	9-44	16-14						
11-40	18-32	23-37					Čakovec X	4-00	8-18	14-47						
12-53	19-35	0-50					Kotoriba	1-32	7-00	13-20						

Zidanimost — Zagreb.

Os. 413	Brzvl. 747	Os. 829	Os. 1420	Brzvl. 17-25	Brzvl. 19-50	Os. 22-02		Os. 832	Brzvl. 1-41	Os. 12-01	Os. 18-52	Brzvl. 22-51	Os. 0-30	Brzvl. 14-18
6-16		10-40	16-18				Zidanimost X	6-21		9-57	16-46		22-26	
6-46	9-34	11-18	16-45	18-01	19-12	22-25	Zagreb juž. kol. X	5-50	0-02	9-35	16-18	21-05	21-56	12-27

Lastnik in izdajatelj: Konzorcij »Tabor«. — Tiska: Mariborska tiskarna d. d.

Mala oznanila.

Hlev za tri konje se vzame v
najem. C. Tome, Koroščeva
ulica 41. 12 3-1

Dobro apeljana stara ključav-
ničarska delavnica na Ko-
roški cesti se da v najem za
5 let. Kateri vzame v najem,
mora tudi prevzeti orodje in
materijal po dogovorjeni ceni.
Naslov: Alb. Vicol, Glavni trg
3t. 5. 13 3-1

Brivnica Frana Novaka na
Aleksandrovi cesti št. 23 se
priporoča 3

Pavel Nedog

→ čisti

in 1939 10-3

barva ←

obleke in blago vsake
vrste v najkrajšem času.

MARIBOR

Gosposka ulica št. 33.

Krasna jedilna soba

iz palisandra in usnjata
klubova garnitura, vse
popolnoma novo, se ra-
di premajhnega prostora
ugodno proda. Ko-
roščeva ulica 6, II. nad-
stropje. 2139 2-2

Jetika! Dr. Pečnik, Jetika in
dr. Pečnik, die Lungentuber-
kulose. Nemška izdaja je ve-
lezanimiva in se prodaja v Nem-
čiji in v Švici. Kupite obe
knjigi. 1640.

Jos. Martinc

Maribor 625

Galanterijska veletrgovina

Najfinejši

kožuh in sakoji

se prodajajo po ceni pri

BLAZ ROGINA, Maribor

Gosposka ulica št. 26.